

Milleniemålen

Världens ledare har lovat att halvera fattigdomen och hungern och öka levnadsstandarden i världen till 2015. Det är möjligt! Det finns till och med detaljerade beskrivningar av hur detta kan gå till. Resurserna och tekniken finns redan. Det enda som fattas är den politiska viljan att leva upp till löftet. Därför måste vi regelbundet påminna dem som bestämmer om vad de har lovat att göra.

Löftet gavs vid FN:s millennietoppmöte 2000. Då antog 189 samlade stats- och regeringschefer millenniedeklarationen, som slår fast vilka grundläggande värderingar FN ska arbeta efter i det nya millenniet. Ur deklARATIONEN har åtta millenniemål formats för att halvera fattigdomen fram till 2015.

Målen är att

1. Halvera världens fattigdom och hunger
2. Alla barn ska kunna gå klart grundskolan
3. Öka jämställdheten mellan kvinnor och män
4. Minska barnadödligheten med två tredjedelar
5. Minska mödradödligheten med tre fjärdedelar
6. Stoppa spridningen av hiv/aids och andra sjukdomar
7. Säkerställa en miljömässigt hållbar utveckling
8. Skapa ett globalt partnerskap genom att öka samarbetet mellan rika och fattiga länder kring bistånd, miljö, handel samt skuldavskrivning.

Milleniemålen är nu centrum för utvecklingsarbetet runt om i världen, och för första gången finns en gemensam agenda för den globala utvecklingen. 2006 står 192 länder bakom målen.

Varje år utvärderas utvecklingen mot de åtta målen i varje land, och FN:s generalsekreterare lämnar en rapport om arbetet till FN:s generalförsamling. Länder från alla delar av världen har visat att det är möjligt att förändra världen och nå millenniemålen. För att nå målen senast 2015 krävs det att både rika och fattiga länder fullföljer sin del av avtalet.

1990 är det år vi jämför med för att mäta utvecklingen fram till idag och till 2015, och statistiken som presenteras på millenniemålen.nu redovisar hur det går. Utvecklingen går framåt på många håll, men för långsamt. Utvecklingen är dessutom mycket ojämnt fördelad mellan regioner, mellan länder och inom länder.

Några länder har redan nått vissa av målen.

Andra utvecklas mycket långsamt eller går till och med bakåt.

Informationen är hämtad från: www.undp.se och www.milleniemalen.nu

Följande text är hämtad från "Dragkampen om biståndet" en kommentar och analys av svensk biståndspolitik från Diakonia, 2008.

Halvtid för millenniemålen

Den globala produktionen har tredubblats på femtio år, och flera hundra miljoner människor har tagit sig ur den extrema fattigdomen. Det senaste årtiondets historiskt mycket höga globala tillväxt har framförallt drivits på av utvecklingen i de folkrika länderna Kina och Indien. Också i Afrika, den kontinent där ekonomin har försämrats under lång tid, är de senaste årens tillväxt högre än den varit sedan 1960-talet. Men samtidigt som den ekonomiskt välmående medelklassen snabbt växer i Kina, Indien och andra delar av Asien, ökar också klyftorna mellan fattiga och rika i dessa länder.

Ännu är en av världens största utmaningar att utrota fattigdomen. Nästan en miljard människor beräknas leva i extrem fattigdom, det vill säga på mindre än en dollar om dagen. Tre fjärdedelar av dem bor i Afrika söder om Sahara och i Sydasien. Drygt två miljarder människor beräknas leva på mindre än två dollar om dagen.

Fattigdomen får många och svåra konsekvenser: Varje dag dör 30 000 barn på grund av svält eller brist på rent vatten, malariamyggnät och enkla mediciner. 1 400 kvinnor dör varje dag av komplikationer vid graviditet och förlossning. Omkring 150 miljoner barn beräknas vara undernärda. Listan kan göras mycket lång.

Världens länder enades år 2000 om åtta millenniemål för att halvera fattigdomen till år 2015. I juli 2007 presenterade FN en halvtidsrapport (The Millennium Development Goals Report 2007) om de resultat som hittills uppnåtts i millenniemålsarbetet¹¹. Den visar att stora framsteg gjorts på flera områden, men också att för hälften av målen ser det ännu dystert ut.

Beroende på om man är optimist eller pessimist kan man betrakta glaset som halvfullt eller halvtomt.

Millenniemål 1: Fattigdom och hunger ska halveras till 2015

Mellan år 1990 och 2015 ska andelen människor som lever på mindre än en dollar per dag halveras. Samtidigt ska också andelen som lider av hunger halveras.

Det första millenniemålet är också det mest centrala, eftersom fattigdomsbekämpning i sig har ett starkt samband med övriga mål. År 1990 levde nästan en tredjedel av världens befolkning i extrem fattigdom. Fram till år 2004 hade andelen sjunkit till mindre än en femtedel, och om trenden fortsätter kommer detta millenniemål att ha uppfyllts på global nivå till år 2015. Halvtidsrapporten visar att det framförallt är i Östasien (läs Kina), Sydostasien och Sydasiens som de stora framstegen har skett. Begränsade framsteg har skett i alla regioner, även i Afrika söder om Sahara där andelen fattiga är som störst. Där lever dock över 40 procent av befolkningen i extrem fattigdom, och möjligheten att uppnå målet är minimal.

Den stora minskningen av andelen människor i extrem fattigdom är framförallt ett resultat av den långa perioden av hög ekonomisk tillväxt i Kina och Indien. Baksidan av de ekonomiska framgångarna, vilket också framgår av halvtidsrapporten, är de snabbt ökande ekonomiska klyftorna, särskilt i Öst- och Centralasien, samt miljöförstöringen.

Millenniemål 2: Alla barn ska gå i grundskola 2015

Andelen barn som är inskrivna i grundskolan har ökat jämfört med år 1990. Särskilt stora är framstegen i Afrika söder om Sahara, som utgick från en betydligt lägre nivå än övriga regioner. Samtidigt står ännu 30 procent av barnen utanför utbildningssystemet i Afrika söder om Sahara. Dessutom är det långt ifrån alla barn som är inskrivna i skolan som faktiskt går dit, och ännu färre tar sig genom hela grundskolan. I Latinamerika, Nordafrika, Östasien och Centralasien går nästan alla barn i grundskolan.

Målet bedöms vara möjligt att nå i alla regioner utom Afrika söder om Sahara.

Millenniemål 3: Jämställdheten ska öka och kvin- nors ställning stärkas

Utbildningsskillnader beroende på kön ska elimineras helst före 2005, men inte senare än 2015. Halvtidsrapporten visar att flickor är överrepresenterade bland de 72 miljoner barn i världen som inte går i grundskolan. Rapporten konstaterar också en långsam ökning av andelen kvinnor i avlönat arbete och i det politiska beslutsfattandet.

Millenniemål 4: Barnadödligheten ska minska med två tredjedelar till 2015

Barnadödligheten har minskat på global nivå, men förändringen går långsamt. Det står klart att åtgärder som att vaccinera mot mässlingen och dela ut moskitnät bidragit till förbättringarna. Den positiva trenden är dock svagast i Afrika söder om Sahara. Ännu dör varje år omkring tio miljoner barn i världen före sin femte födelsedag, i de allra flesta fall av orsaker som hade kunnat förhindras.

Millenniemål 5: Mödradödligheten ska minska med tre fjärdedelar till 2015

Rapporten presenterar ingen direkt statistik över förändringar i andelen kvinnor som dör i samband med graviditet och förlossning. Allt fler förlossningar i världen sker i närvaro av utbildad personal, men fortfarande dör mer än en halv miljon kvinnor varje år av komplikationer vid graviditet och förlossning, orsaker som hade kunnat behandlas eller förhindras.

Millenniemål 6: Spridningen av hiv/aids, tbc, malaria och andra sjukdomar ska hejdas till 2015

Målet att hejda spridningen av hiv och aids verkar svårt att nå. Antalet hivsmittade i världen har ökat de senaste åren. De flesta smittade finns i Afrika söder om Sahara, men smittan sprids snabbast i Öst- och Centralasien.

Allt fler av de barn som bor i malariadrabbade områden sover under myggnät, vilket minskar

riskerna att bli smittad av sjukdomen. Sedan år 1990 har spridningen av tuberkulos ökat kraftigt i Afrika söder om Sahara och i OSS-länderna (de före detta Sovjetrepublikerna förutom Baltikum) och minskat i andra regioner. De senaste åren har smittspridningen dock planat ut även i de mest drabbade regionerna.

Millenniemål 7: En miljömässigt hållbar utveckling ska säkerställas till 2015

Andelen människor utan tillgång till rent vatten ska halveras före 2015. Livsvillkoren för minst 100 miljoner människor som lever i slumområden ska ha förbättrats före 2020.

Målet att halvera andelen människor som saknar rent dricksvatten och fungerande toaletter bedöms kunna uppnås i Latinamerika, Nordafrika och de asiatiska regionerna. Också i Afrika söder om Sahara har andelen människor som har tillgång till rent vatten och grundläggande sanitet ökat något. Men samtidigt har befolkningen blivit större, vilket innebär att det faktiskt är fler människor i regionen som saknar dricksvatten och toaletter.

Få av de övriga millenniemål som är knutna till miljön ser ut att kunna nås. Den del av jordens yta som täcks av skog har minskat sedan 1990.

De stora städerna i Syd växer snabbt, vilket gör uppgiften att förbättra livsvillkoren för människor i slumområden till en än större utmaning.

Millenniemål 8: Globalt samarbete genom ökat bistånd, rättvisa handelsregler och lättade skuldbördor i utvecklingsländerna

Millenniemålen handlar inte bara om utvecklingen i Syd, utan också om mål för den rika världens agerande. Framstegen på detta område är mindre än för utvecklingen i de fattiga länderna.

OECD-ländernas kommitté för utvecklings-samarbete, DAC, redovisar i sin statistik över det totala internationella biståndet en kraftig ökning av de medel som går till bistånd. I reala termer (det vill säga sedan effekterna av inflation och förändrad dollarkurs tagits bort) ökade biståndet

med 54 procent mellan 2001 och 2005, för att sedan minska med 5 procent 2006. Men nästan hela denna ökning består av stora skuldavskrivningar till ett fåtal länder – främst Irak och Nigeria – och ökat humanitärt bistånd, bland annat efter tsunamikatastrofen. För nästan 60 procent av de fattigaste länderna – de som får bistånd från Världsbankens Internationella utvecklingsfond, IDA – minskade biståndet eller låg i stort sett stilla under denna period. De 63 fattigaste länderna på jorden får mindre än hälften av det totala biståndet.

De rika länderna i Nord har inte ökat det långsiktiga utvecklingsbistånd som har fattigdomsbekämpning som huvudmål, trots upprepade löften på G8-mötena i Skottland 2005 och S:t Petersburg 2006, den internationella Afrikakommissionens rapport år 2005 (som förespråkade en fördubbling av biståndet till Afrika) och EU:s konsensusbeslut om biståndet år 2005. Enligt en Världsbanksrapport förefaller det "alltmer osannolikt" att den rika världen ska hålla sina löften.

Inte heller när det gäller handelsvillkor för de minst utvecklade länderna har några större förbättringar skett. En i stort sett lika stor andel av importen från dessa länder beläggs med skatter och tullavgifter i dag som i mitten av 1990-talet.

Väsentliga men otillräckliga framsteg har gjorts när det gäller skuldavskrivningar för de fattigaste och mest skuldyngda länderna.

Millenniemålen i sin helhet

Framstegen i förhållande till millenniemålen har varit störst i Östasien och Sydostasien, främst beroende på den snabba ekonomiska utvecklingen i Kina och Indien. Samtidigt är det i dessa två regioner som inkomstklyftorna ökar mest och miljöförstörelsen är som störst, i den ekonomiska tillväxtens kölvatten.

Längst ifrån att uppnå målen står Afrika söder om Sahara. Detta är också den region där biståndet spelar störst roll för utvecklingen, i förhållande till de egna resurserna. Flera studier visar också att biståndet, särskilt i Afrika, spelar en stor roll för de framsteg som ändå gjorts. Det gäller bland annat ökningen av den andel barn som går i skolan och kampanjen för myggnät mot malaria.